

COVID-19 NEDİR?

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde 2019 Aralık ayının sonlarında bazı solunum yolu enfeksiyon hastalıkları belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) ile gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüsdür. Etkeni SARA-COV-2'dir

Salgın etkeni önceleri bu bölgedeki deniz ürünleri ve hayvan pazarında bulunanlarda tespit edilmiştir. Daha sonra insandan insana bulaşarak Vuhan başta olmak üzere Hubei eyaletindeki diğer şehirlere ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin diğer eyaletlerine ve diğer dünya ülkelerine ve ülkemize yayılmıştır.

Enfeksiyonun Başlıca Belirtileri Nelerdir?

Yüksek ateş,

Öksürük

Nefes darlığı,

Koku almada azalma veya kayıp

Tad almada azalma veya kayıp

Halsizlik

Baş ağrısı

Boğaz ağrısı

Burun akıntısı

İshal

Ciddi olgularda sepsis ve çoklu organ yetmezliği bulguları gelişir

Nasıl Bulaşır?

Damlacık ve Temas

Hasta bireylerin öksürmeleri aksırmaları ile ortama saçılan damlacıkların solunması ile bulaşır. Hastaların

Solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere ellerle dokunulduktan sonra ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağıza götürülmesi ile de virüs bulaşabilir

Hastalıktan En Çok Etkilenen Kişiler:

- 60 yaş üstü olanlar
- Ciddi kronik tıbbi rahatsızlıkları olan insanlar:
- Kalp hastalığı
- Hipertansiyon
- Diyabet
- Kronik Solunum yolu hastalığı
- Kanser gibi
- Sağlık Çalışanları
- Gebeler

Tanısı Nasıl Koyulur?

Moleküler testlerle kesin tanısı konulmaktadır

Korunma Yolları Nelerdir?

- El temizliğine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik veya antibakteriyel içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Aşılı olursa dahi maske takılmaya devam edilmelidir
- Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.
- Hasta insanlarla temastan kaçınmalıdır (mümkün ise en az 1 m uzakta bulunulmalı).
- Özellikle hasta insanlarla veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra eller sık sık temizlenmelidir
- Hastaların yoğun olarak bulunması nedeniyle mümkün ise sağlık merkezlerine gidilmemeli, sağlık kuruluşuna gidilmesi gereken durumlarda diğer hastalarla temas en aza indirilmelidir.
- Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağız tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmeli, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içi kullanılmalı, mümkünse kalabalık yerlere girilmemeli, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve burun kapatılmalı, tıbbi maske kullanılmalıdır.
- Çiğ veya az pişmiş hayvan ürünleri yemekten kaçınılmalıdır. İyi pişmiş yiyecekler tercih edilmelidir.
- Çiftlikler, canlı hayvan pazarları ve hayvanların kesilebileceği alanlar gibi genel enfeksiyonlar açısından yüksek riskli alanlardan kaçınılmalıdır.
- Seyahat sonrası 14 gün içinde herhangi bir solunum yolu semptomu olursa maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna başvurulmalı, doktora seyahat öyküsü hakkında bilgi verilmelidir.

KİMLER YAKIN TEMASLIDIR?

COVID-19 hastası ile korunma önlemleri almadan (maskesiz veya maskenin uygunsuz kullanımı) teması olan kişiler aşağıdaki durumlarda yakın temaslı (yüksek riskli) kabul edilirler

- COVID-19 hastasıyla 2 metreden daha yakın mesafede tek seferde 10 dakikadan uzun süreyle yüz yüze kalan, konuşan kişiler,
- COVID-19 hastasına doğrudan bakım sağlayan kişiler,
- COVID-19 hastası öğrenci/öğretim elemanı ile aynı sınıfta paylaşılan öğrenciler ve öğretim elemanı,
- COVID-19 hastasıyla fiziksel temas eden kişiler (örn. öpüşme, kucaklaşma, sarılma vb.),
- COVID-19 hastasının salgıları (tükürük, balgam vb.) ile veya COVID-19 hastasının hapşırma-öksürme gibi durumlarında korunmasız temas eden kişiler,
- COVID-19 hastasıyla, iyi havalandırılmayan ve bulaşma açısından yüksek riskli olarak değerlendirilen kapalı ortamlarda 10 dakikadan fazla kalan kişiler (maskeli olsalar bile),
- COVID-19 hastasıyla aynı uçakta seyahat eden yolculardan iki ön, iki arka ve iki yan koltukta oturan (kişi koridorda oturuyorsa ön ve arka çaprazda oturan en yakın kişiler de temaslı olarak alınır) kişiler maske kullanımına bakılmaksızın,
- COVID-19 hastasıyla aynı evde yaşayan kişiler,

Toplumda COVID-19 belirtileri tespit edilen bireyler tıbbi maske takılarak en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.

Polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) testi veren bireyler sonuçları çıkana kadar ikamet ettikleri yerde/evlerinde izole olmalıdır.

PCR test sonucu çıkana kadar temaslıların da olası bulaş riski açısından dikkatli olmaları gerekir

PCR test sonuçları Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS) aracılığı ile İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Şubesi Filyasyon Ekipleri ve Aile Hekimleri tarafından izlenmektedir.

KAYNAK: T.C Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi, 02 Ekim 2021